

Serie oercollectie

Deel 15: **Schoonebeeker schaap** tekst: René Zanderink

In 1962 nam de gemeente Westerbork de schapen van herder Hendrik Noordhuis (1918-1984) over en kwam hij als ambtenaar in vaste dienst. Dat was even wennen, en al gauw kwamen er ruzies met de eigenzinnige herder: over het hooi, de verzorging van de schapen, zijn vrije dagen, etc. De om zijn koppige houding gekschendend wel de 'keizer van de Pieterberg' genoemde Noordhuis, naar de plek waar hij in zijn schepershuisje woonde, lag

kortom vrijwel constant in de clinch. Na een hartinfarct gaf hij zijn roeping in 1977 eraan. Er dongen maar liefst honderd mensen naar zijn baan: variërend van huisvrouwen en leraren tot politiemensen en een advocaat. Ook na de aanstelling van opvolger Huisman bleef Noordhuis zich echter stevig bemoeien met 'zijn' schapen. Een poging om de nogal grillige Schoonebeekers te mengen met het Drentse Heideschaap tot een wat makkelijker ras, werd door de oude scheper gesaboteerd. Hij voorzag de rammen stiekem van een soort zelfgemaakt condoom van zakken, waardoor bevruchting uitbleef. Het bleek wél de redding van het Schoonebeeker ras, dat ook heden ten dage nog steeds puur en onvermengd rondgraast op de hei bij Orvelte en op het Hijkerveld. Vanaf 1989 verblijven de schapen in de schaapskooi (deze brandde in 2008 af en werd in 2010 volledig hersteld) van het Museumdorp Orvelte, vanaf dat moment is Annelies van Nieukerken de herder(in), sinds 1999 is dit een Erkend Fokcentrum. Of de Schoonebeeker nu ontstaan is uit de brikken, Ommertjes, Bentheimer schapen

of nakomelingen van Spaanse churroschapen blijft voer voor discussie, duidelijk is dat dit schaap – genoemd naar het Drentse Schoonebeek – ook in de rest van Nederland voorkwam, waardoor de vermelding 'schone bekken' ook niet geheel vreemd overkomt.

In de loop van volgend jaar verschijnt de publicatie van een genetisch onderzoek, waarbij uit de doeken zal worden gedaan hoe wellicht het ontstaan van het Schoonebeeker schaap is verlopen.

De kudde is in de loop van de tijd in omvang toegenomen. Momenteel bestaat de kudde uit ongeveer 260 oaien, 20 rammen en in het voorjaar zo'n 350 lammen. Vanuit deze kudde zijn vrijwel alle overige kuddes in Nederland ontstaan. Deze oercollectie kent dus een bloedlijnvoering die zeker vijftig jaar en wellicht nog veel langer teruggaat. ●

Verdere informatie bij:
Stichting Schaapskudde Westerbork,
Schapendrift 2, 9441 PJ Orvelte
Tel.: 0593-322349

R. Zanderink

R. Zanderink